

Til alle kommuner og regioner

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
oim@oim.dk

Sagsnr.
2018 - 224

Doknr.
62159

Dato
19. februar 2019

Orientering om ændringer af valglovgivningen pr. 1. januar 2019

Ved dette brev orienteres kommunerne og regionerne om de ændringer af valglovene, der trådte i kraft den 1. januar 2019.

Ændringerne følger dels af lov nr. 1739 af 27. december 2018 om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om kommunale og regionale valg, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, partiregnskabsloven og lov om kommunernes styrelse (Ændring af antallet af danske medlemmer af Europa-Parlamentet, forbud mod ens listebetegnelser, valgret til Europa-Parlamentsvalg til udlandsdanskere under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, sikring af udøvelsen af herboende EU-statsborgeres valgret og valgbarhed fra bopælstidspunktet, lovfæstelse af en særlig vederlagsordning for stedfortrædere i kommunalbestyrelsen og regionsrådet m.v.), dels af lov nr. 1722 af 27. december 2018 om ændring af værgemålsloven, lov om valg til Folketinget, lov om tinglysning og lov om Det Centrale Personregister (Valgret til personer under værgemål og forvaltning af tortgodtgørelse tilkendt personer under værgemål).

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i den anledning udstedt nye lovbekendtgørelser af lov om valg til folketinget ([lovbekendtgørelse nr. 137 af 7. februar 2019](#)), lov om kommunale og regionale valg ([lovbekendtgørelse nr. 138 af 7. februar 2019](#)) og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet ([lovbekendtgørelse nr. 140 af 7. februar 2019](#)), som er vedlagt.

1. Ændringernes baggrund og formål

Lovændringerne pr. 1. januar 2019, der skete ved lov nr. 1739 af 27. december 2018, har bl.a. til formål:

- at ændre antallet af danske medlemmer, der skal vælges til Europa-Parlamentet, fra 13 til 14 for valgperioden 2019-2024. Ændringen gennemfører Det Europæiske Råds afgørelse 2018/937/EU af 28. juni 2018 og er en følge af Storbritanniens udtræden af EU.
- at sikre, at flere forskellige kandidatlistes til kommunalbestyrelsesvalg eller regionsrådsvalg ikke opstiller under samme listebetegnelse i den samme kommune henholdsvis region (se afsnit 2).



- at give valgret til Europa-Parlamentsvalg til personer, som er umyndige, jf. værgemålslovens § 6, og som har dansk indfødsret og midlertidigt har taget ophold i et tredjeland (se afsnit 3).
- at sikre, at EU-statsborgere i overensstemmelse med de EU-retlige regler kan udøve deres valgret og stille op til kommunale og regionale valg og Europa-Parlamentsvalg fra det tidspunkt, hvor de faktisk tager bopæl i Danmark, dvs. uafhængigt af, om de som følge af manglende registreringsbevis endnu ikke er registreret med bopæl i Danmark i Det Centrale Personregister (CPR) (se afsnit 4).
- at forpligte kommunerne til at bekendtgøre udsendelse af valgkort m.v. i forbindelse med kommunale og regionale valg på kommunens hjemmeside. Kommunerne og regionerne skal derudover bekendtgøre en række oplysninger vedrørende opstilling til valg og oplysninger om de godkendte kandidatlistor m.v. på kommunens henholdsvis regionens hjemmeside (se afsnit 5).
- at overflytte opgaven som anmeldelsesmyndighed ved folketingsvalg til Ankestyrelsen. Denne ændring har ingen selvstændig betydning for kommunerne og regionerne.

Lovændringerne pr. 1. januar 2019, der blev gennemført ved lov nr. 1722 af 27. december 2018, har bl.a. til formål:

- at indføre en mulighed for *delvis* fratagelse af en persons retlige handleevne, hvilket bl.a. indebærer, at personen anses for myndig og dermed bevarer valgretten til folketingsvalg, hvis de øvrige valgbetingelser er opfyldt (se afsnit 6).

Nedenfor er de væsentligste ændringer af valglovgivningen af betydning for kommunerne og regionerne beskrevet nærmere.

2. Forbud mod ens listebetegnelser

Med lovændringen indføres et forbud mod ens listebetegnelser i kommunal- og regionalvalgloven, så flere kandidatlistor ikke kan opstille under samme listebetegnelse til kommunalbestyrelsesvalg i den samme kommune, og flere kandidatlistor ikke kan opstille under samme listebetegnelse til regionsrådsvalg i den samme region.

Hensynet bag lovændringen er at sikre størst mulig gennemskuelse for vælgerne ved at forhindre, at to forskellige kandidatlistor – måske uden noget politisk fællesskab – kan optræde på stemmesedlen med samme listebetegnelse.

2.1. Valgbestyrelsen træffer afgørelse, hvis flere listebetegnelser er ens eller indebærer nærliggende risiko for forveksling

Hvis der er indleveret flere kandidatlistor med samme listebetegnelse, skal valgbestyrelsen træffe afgørelse om, hvilken kandidatliste eller hvilke kandidatlistor der ikke kan anvende den angivne listebetegnelse. Afgørelsen skal træffes ud fra de prioriterede kriterier, der er angivet i § 24 b, stk. 2-6, i kommunal- og regionalvalgloven.

Listebetegnelser kan, selv om de ikke er helt ens, heller ikke opstille til samme valg i samme kommune henholdsvis region, hvis valgbestyrelsen finder, at der er nærliggende risiko for forveksling mellem kandidatlistornes listebetegnelser.



Det er dog fortsat muligt for flere kandidatlistes at opstille under samme listebetegnelse med tilføjelse af en betegnelse, der angiver et særligt lokalt eller andet tilhørsforhold, til kommunalbestyrelsesvalg eller regionsrådsvalg i samme kommune henholdsvis region.

Tilsvarende er det stadig muligt, at en kandidatliste til kommunalbestyrelsesvalg opstiller under samme listebetegnelse som en anden kandidatliste, der alene opstiller til regionsrådsvalg. Der er heller intet til hinder for, at en kandidatliste opstiller til kommunalbestyrelsesvalg i en kommune under samme listebetegnelse som en kandidatliste, der opstiller til kommunalbestyrelsesvalg i en anden kommune, eller at en kandidatliste til regionsrådsvalg opstiller under samme listebetegnelse i en region som en kandidatliste, der opstiller i en anden region.

Valgbestyrelsen skal straks og senest lørdagen 45 dage før valgdagen træffe afgørelse om, hvilken kandidatliste eller hvilke kandidatlistes der ikke kan anvende den angivne listebetegnelse. Afgørelsen indføres i valgbogen, og en udskrift heraf sendes til kandidatlistens repræsentant. Senest kl. 12 43 dage før valgdagen kan der indleveres en ny kandidatliste til valgbestyrelsens formand.

Der henvises til § 24, stk. 3, § 24 b, § 24 c, § 25, stk. 3, § 27, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, og § 34, stk. 2, i kommunal- og regionalvalgloven.¹

3. Valgret til Europa-Parlamentsvalg til umyndige udlandsdanskere

Ved en lovændring i april 2016² fik personer, der er umyndige efter værgemålslovens § 6, og som har dansk indfødsret eller er herboende EU-borgere, som noget nyt valgret til Europa-Parlamentsvalg og kommunale og regionale valg. Der blev i den forbindelse ikke taget højde for, at vælgere med dansk indfødsret på samme betingelser som ved folketingsvalg bør kunne bevare valgret til Europa-Parlamentsvalg, hvis de opholder sig midlertidigt i et tredjeland. Dette medførte således en utilsigtet forskelsbehandling, som nu er fjernet.

Med lovændringen bevarer personer, som er umyndige, jf. værgemålslovens § 6, og som har dansk indfødsret og midlertidigt har taget bopæl i et tredjeland, valgretten til Europa-Parlamentsvalg i Danmark, hvis de opfylder de betingelser, der følger af folketingsvalglovens § 2 om, hvornår en person anses for at have fast bopæl i riget uanset midlertidigt ophold uden for riget. De pågældende personer skal desuden opfylde de øvrige almindelige valgretsbetingelser, dvs. have dansk indfødsret og være fyldt 18 år, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 3, stk. 1, nr. 4.

3.1. Betingelser for at blive anset for at have fast bopæl i Danmark på trods af midlertidigt ophold i et tredjeland

Betingelserne for at blive anset for at have fast bopæl i Danmark trods midlertidigt ophold i et tredjeland er fastsat i § 3 b i Europa-Parlamentsvalgloven og er identiske med dem, der gælder for optagelse på folketingsvalglisten af personer med dansk indfødsret med midlertidigt ophold i udlandet, jf. folketingsvalglovens § 2, og for optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret med midlertidigt ophold på Færøerne eller i Grønland, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 3 a.

¹ Se ændringslovens § 2, nr. 6, 7, 9, 10, 11, 12.

² Se lov nr. 381 af 27. april 2016.



3.2 Københavns Kommune behandler disse anmodninger om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg

Efter de nye regler kan de pågældende personer efter anmodning optages på en særlig valgliste i Københavns Kommune, der behandler alle ansøgninger om optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg efter disse regler. Der henvises til orienteringsbrevene til Københavns Kommune henholdsvis alle kommuner af 15. januar 2019, som også findes på ministeriets valghjemmeside valg.oim.dk.

Der henvises til § 3 b, § 6, stk. 1, § 14, stk. 2, 2. pkt., og § 14 b, stk. 1, 2, og 4, i Europa-Parlamentsvalgloven.³

4. Sikring af udøvelsen af herboende EU-statsborgeres valgret og valgbarhed til kommunale og regionale valg og Europa-Parlamentsvalg fra bopælstidspunktet

Valglisten til kommunale og regionale valg og Europa-Parlamentsvalg udarbejdes navnlig på baggrund af oplysninger om personer, der er bopælsregistreret i CPR. Med lovændringen indføres det, at en EU-statsborger, der lovligt har bopæl i Danmark, men ikke er bopælsregistreret i CPR, fordi den pågældende endnu ikke har fået udstedt et registreringsbevis, kan anmode om at blive optaget på valglisten til kommunale og regionale valg og Europa-Parlamentsvalg.

Lovændringen sikrer i overensstemmelse med de EU-retlige regler, at EU-statsborgere med bopæl i Danmark kan udøve deres valgret og stille op til kommunale og regionale valg og Europa-Parlamentsvalg, hvis de lovligt har bopæl i Danmark og i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne, uanset at de ikke er bopælsregistreret i CPR.

4.1. Grundlaget for afgørelsen af om betingelsen om fast bopæl er opfyldt

Ved anmodning om optagelse på valglisten skal den pågældende EU-statsborger ved hjælp af egnet dokumentation godtgøre, at vedkommende er omfattet af retten til fri bevægelighed og ophold og dermed lovligt har bopæl i Danmark.

Kan det anses for godtgjort, at den pågældende EU-statsborger lovligt har bopæl i Danmark, skal der herefter foretages en vurdering af, hvorvidt betingelserne for bopælsregistrering i CPR, bortset fra betingelsen om besiddelse af opholdsbevis, efter reglerne i CPR-loven er opfyldt, dvs. kravet om, at opholdet her i landet skal vare over 3 måneder, jf. CPR-lovens § 16, stk. 1, og kravet om, at vedkommende har en bopæl eller et fast opholdssted, der kan danne grundlag for bopælsregistrering i CPR, jf. CPR-lovens § 16, stk. 5, jf. CPR-lovens § 6, stk. 1 og 2. Er dette tilfældet, og er de øvrige betingelser for valgret til kommunale og regionale valg henholdsvis Europa-Parlamentsvalg opfyldt, skal den pågældendes anmodning om optagelse på valglisten imødekommes.

Lovændringerne indebærer også, at de pågældende personer kan optages på valglisten til bindende kommunale folkeafstemninger.

Økonomi- og Indenrigsministeriet er for tiden ved at udarbejde en bekendtgørelse om optagelse af de pågældende herboende, ikke-bopælsregistrerede EU-borgere på valglisten til Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019. Når bekendtgørelsen er udstedt, vil den blive sendt til kommunerne sammen med nærmere oplysninger om behandlingen af sagerne.

³ Se ændringslovens § 3, nr. 2, 3, 4 og 7.



Der henvises til § 7, stk. 1, 2. pkt., § 8, stk. 5, § 9, stk. 1 og 2, § 24, stk. 1, 2. pkt., § 25, stk. 2, 2. pkt., og 105 d, stk. 4, i kommunal- og regionalvalgloven⁴ samt til § 14 a, stk. 1, 2. pkt., § 15, stk. 1, 2. pkt., og § 19, stk. 3, 2. pkt., i Europa-Parlamentsvalgloven.⁵

5. Bekendtgørelse af oplysninger på myndighedernes hjemmesider til folketingsvalg og kommunale og regionale valg

Fremover skal kommuner og regioner også på deres hjemmeside bekendtgøre de oplysninger, som de skal bekendtgøre i de stedlige dagblade eller lokalaviser eller ved opslag de steder, hvor vælgerne kan brevstemme.

5.1. Alle nødvendige informationer skal kunne findes på den relevante myndigheds hjemmeside.

Formålet er at gøre vælgerne opmærksomme på væsentlige forhold vedrørende afstemningen, således at vælgerne bl.a. kan orientere sig om, hvornår valgene afholdes, tidsrummet for afstemningen, antallet af dem, der skal vælges, hvornår der udsendes valgkort, hvem der er kandidater, valgforbund m.m. Lovændringen skal sikre, at borgerne kan finde alle nødvendige informationer om kommunale og regionale valg samlet på den relevante myndigheds hjemmeside.

Der henvises til kommunal- og regionalvalglovens § 11, § 22, stk. 1, og § 43, stk. 1, 2. pkt.⁶

Lovændringen indebærer ingen ændringer af, hvilke oplysninger kommunen og regionen skal bekendtgøre, men indebærer alene, at disse oplysninger fremover også skal bekendtgøres på den relevante myndigheds hjemmeside, således som det allerede er praksis i de fleste kommuner og regioner.

6. Valgret til personer under værgemål med delvis fratagelse af den retlige handleevne (lov nr. 1722 af 27. december 2018)

Personer, der er umyndige, har ikke valgret til folketingsvalg, jf. grundlovens § 29 og folketingsvalglovens § 1. Med lovændringen skelnes mellem to typer af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, nemlig værgemål med fuld fratagelse af den retlige handleevne, der gælder for alle anliggender, jf. værgemålslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., og værgemål med delvis fratagelse af den retlige handleevne, der gælder for bestemte aktiver eller anliggender, jf. værgemålslovens § 6, stk. 1, 2. pkt.⁷ Den sidstnævnte gruppe anses med denne lovændring for myndige og har dermed valgret til Folketinget og folkeafstemninger, hvis de opfylder de øvrige valgets betingelser.

Disse personer skal optages på valglisten, som udarbejdes på grundlag af oplysningerne i CPR, hvor afgørelsen om fuld fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., og afgørelsen om delvis fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, stk. 1, 2. pkt., skal registreres.

Når kommunernes databehandler modtager udtræk fra CPR til brug for udarbejdelse af valglisten til folketingsvalg og folkeafstemninger, vil personer, der er umyndige som følge af fuld fratagelse af den retlige handleevne, ikke fremgå af udtrækket. Lovændringen medfører derfor ingen ændring af kommunernes arbejdsgange i forbindelse med dannelsen af valglisten. Kommunerne skal berigtige valglisten, hvis der frem mod valgdagen fremkommer oplysninger om ophævelse eller

⁴ Se ændringslovens § 2, nr. 1, 2, 5, og 8.

⁵ Se ændringslovens § 3, nr. 5, 8 og 9.

⁶ Se ændringslovens § 2, nr. 3, 4 og 14.

⁷ Se ændringslovens § 2.



iværksættelse af værgemål med fuld fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, stk. 1, 1. pkt.

7. Mere information

For nærmere oplysninger om baggrunden for og indholdet af lovændringerne efter lov nr. 1739 af 27. december 2018 kan henvises til bemærkningerne til lovforslaget (L 15, FT 2018-19):

https://www.ft.dk/ripdf/samling/20181/lovforslag/l15/20181_l15_som_fremsat.pdf.

For nærmere oplysninger om baggrunden for og indholdet af lovændringen om valgret til personer under værgemål efter lov nr. 1722 af 27. december 2018 kan henvises til bemærkningerne til lovforslaget (L 113, FT 2018-19):

https://www.ft.dk/ripdf/samling/20181/lovforslag/l113/20181_l113_som_fremsat.pdf.

Eventuelle spørgsmål til dette orienteringsbrev kan rettes til Økonomi- og Indenrigsministeriets Valgenhed på adressen valg@oim.dk.

Med venlig hilsen

Christine Boeskov

Valgkonsulent